

Verslag Praktijktafel 2: De stem van nieuwkomers

Praktijktafel 12 december 2016

Samen DiVers (SDV) is een Oostendse vereniging waar armen het woord nemen, die zich al jaren inzet voor nieuwkomers, vluchtelingen en mensen zonder wettig verblijf. Dit jaar waren ze zowel laureaat van de [Prijs Armoede Uitsluiten](#) van Welzijnzorg én waren ze genomineerd voor de Federale prijs voor Armoedebestrijding. Samen DiVers ondersteunt diverse groepen via laagdrempelige projecten zoals de computerklas, de babbelbox, de zomerschool Nederlands voor kinderen en jongeren, Verder is er een laagdrempelig open onthaal, een kinderwerking en een aanbod van culturele activiteiten. In themagroepen zoeken ze samen oplossingen en signaleren ze problemen aan het beleid. Hoe kan je de stem van nieuwkomers luider laten klinken in de lokale context?

Spreker: Mieke De Gryse, projectmedewerker samen DiVers

Deel 1: Mieke aan het woord

Mieke vertelt eerst iets meer over de geschiedenis van SDV: “Meer dan 30 jaar geleden werd de vzw SDV, toen nog ‘sociale dienst voor vreemdelingen’ opgericht als dienstverlener voor vreemdelingen. We deden **inburgeringstrajecten, taalcursussen**... Voordat het vanuit Vlaanderen werd geregeld. We deden ook **basishulp**. Veel van de problemen bleken eerder een armoedeproblematiek te zijn. 8 à 9 jaar geleden werden we vervolgens een vereniging waar armen het woord nemen. We hebben nog steeds projecten rond taal en integratie. Er is een **zomerschool**, een werking voor jongeren uit de OKAN-klas en we hebben een **babbelbox**, twee sessies per week waarin we puur het spreken oefenen. Dat heeft veel succes. We organiseren onze activiteiten in samenwerking met vrijwilligers.”

“We organiseren ook **onthaal**: we zijn elke namiddag open en veel mensen komen via via bij ons terecht. Ze komen voor uitleg over brieven, hulp met administratieve taken... Waar andere diensten bij komen kijken doen we een gerichte doorverwijzing. We bieden ook **praktische zaken** aan. We hebben bijvoorbeeld een wasmachine. Dat zijn heel laagdrempelige zaken waarvoor ze bij ons binnen kunnen komen. We doen ook regelmatig **uitstappen**, organiseren een kerstfeest, een uitstap naar het parlement in Brussel, naar de opera...”

“Mensen het woord geven doen we in **themagroepen**. Het woord nemen is niet altijd letterlijk. We hebben ook een fototentoonstelling gemaakt, met de boodschap: deze vluchtelingen zijn ook Oostendenaar. We nemen onze mensen ook mee naar andere diensten, bijv. naar de vakbond als we rond het thema ‘werk’ werken. We werkten al rond energie, wonen, vrijwilligerswerk en ‘werk en anderstalig zijn’. In het begin is het vooral luisteren en praten. Na een tijdje worden er problemen opgesomd en deze worden nog eens afgetoetst. We werken nu ook samen met de VDAB. We hebben onze knelpunten ook al aan andere partners doorgestuurd. We zijn nu bezig met een kunstwerk, waar we de knelpunten in uitbeelden. Dat doen we in samenwerking met [Kunst Werkt](#). In februari komt er een toonmoment. Dat zien wij als de **start van de dialoog**. We hopen dat partners daar op inspelen en verder met ons willen werken.”

“Rond vrije tijd werken we momenteel niet zo intensief. Bij de uitwerking van de lokale UiTPAS is er weinig communicatie geweest, we hebben weinig input kunnen geven. Vooral naar kansengroepen toe werkt het nu nog niet zo vlot. Dat is nu terug aan het groeien. We gaan proberen daar werk van te maken. **We doen uitstappen altijd in groep, omdat individuele participatie een hoge drempel is**. We willen investeren in het individuele gebruik van de UiTPAS door onze mensen, maar het ontbreekt ons momenteel aan tijd.”

SDV en beleidsparticipatie op lokaal niveau

Mieke: “De samenwerking met het stadsbestuur en OCMW loopt nu nog niet zo vlot. Dat ligt aan beide groepen. **Enerzijds zijn onze mensen** de taal niet altijd machtig, we kunnen niet tot in detail problemen bespreken. Onze mensen komen ook vaak uit een cultuur die niet toelaat om kritiek te geven op beleid, mensen hebben dat niet geleerd en durven dat niet. Het is moeilijk om hem aan te moedigen om dat toch te doen. Het gevoel heerst dat het hier al veel beter is dan waar ze vandaan komen. Ze zijn dankbaar voor de huidige situatie en ook als er iets niet goed is (bijv. lekkage in een huis) durven ze dat niet te zeggen tegen hun huisbaas. We geven dan aan dat hun kritiek bedoeld is om de situatie beter te maken. We werken soms ook met anonieme getuigenissen. We bereiden goed voor wat je gaat zeggen en wat de bedoeling is van wat je zegt. We merken dat het vooral de sterkere mensen zijn die iets durven zeggen, die zijn hier al langer en spreken de taal beter. Dat betekent dat zij soms niet representatief zijn voor de rest van de groep. **Anderzijds** ervaren wij dat **de stad** nog erg top-down werkt, van boven naar beneden. Als zij zelf iets hebben uitgedacht mogen wij weinig input geven. Als wij zelf een suggestie doen is daar precies geen tijd voor om dat uit te werken. Bijvoorbeeld rond de woonproblematiek in Oostende. We kregen heel veel nieuwe mensen die geen woning vinden of een woning in slechte staat. We hebben een brief gestuurd in juni en pas nu (december) kregen we een mail als antwoord. Dat voelt aan alsof het niet-prioritair is voor de stad.”

Over samenwerking met andere sociale partners

Mieke: “We zitten ook in het **Ieders Stem Telt**-platform. Dus we proberen verschillende grondrechten samen met partners aan te pakken. We participeren ook in het netwerk kinderarmoede en het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede, maar na de oprichting was er niet echt veel sprake van een actieve samenwerking. Met het Netwerk tegen Armoede en ervaringsdeskundigen zijn we bij minister Sven Gatz geweest voor een overleg over vrijwilligerswerk.”

Over hoe barrières in samenwerking met bestuur overwonnen kunnen worden

Mieke: “Een goed voorbeeld is Theater aan Zee (TAZ), zij doen elk jaar een familiepark en ze roepen alle partners ruim op tijd samen, ze vragen feedback op hun ideeën en vragen na TAZ ook nog wat ze volgend jaar anders kunnen doen. Ook De Grote Post doet inspanningen. Ze hebben bijv. icoontjes die aangeven hoe taalvaardig je voor een voorstelling moet zijn. Een **duidelijke randvoorwaarde is dus dat de timing goed zit: je moet het juiste moment zoeken, nl. waarop er nog ruimte is voor input en feedback**, dus ruim voor de uitvoeringsfase.”

Deel 2: Dialoog met de deelnemers

- Een groot stuk van de vluchtelingenproblematiek is een armoedeproblematiek. Hoe proberen jullie **vooroordelen** tegenover deze groep te tackelen?

Mieke: “We geven aan dat je niet zomaar op de vlucht gaat. Alles dat we vragen van initiatieven is erop gericht dat het de volledige groep van mensen in armoede ten goede komt, niet enkel vluchtelingen in armoede.”

- Hoe bereik je mensen?

Mieke: “Vooral **via-via**, door mensen die ons al kennen. We sturen geen brieven. Wel via integratiediensten, via andere partners... komen mensen bij ons terecht. OKAN-leerkrachten komen ook langs bij ons zodat ze onze werking kunnen leren kennen. Soms nemen mensen ook iemand mee die zij vertrouwen en de taal wel spreekt. Soms bellen ze iemand met hun telefoon die voor hen kan vertalen.”

- Zoeken jullie ook **vindplaatsgericht**?

Mieke: “Ja, dat gebeurt. Dan gaan we bijv. naar de voedselbedeling en spreken we daar mensen aan. De Zomerschool maken we bekend in de scholen.”

- Doen jullie toeleiding naar de sport- of jeugddienst?

Mieke: “Oostende werkt met ‘Sportkans’ en het vrijetijdsloket De Wegwijzer. Niet bij elk gezin wordt even intensief toegeleid. We bellen wel eens namens een gezin naar een sportclub wanneer ze langs mogen komen. Sport is voor veel mensen heel belangrijk.”

- Wat met **mensen zonder papieren** en deelname aan sport/vrijetijd?

Mieke: “Voor volwassenen is het zo goed als onmogelijk, voor kinderen lukt het vaak wel, maar dan mogen ze niet meedoen aan de competitie.”

Astrid: “Je mag als sportclub niemand weigeren op basis van een gebrek aan papieren. Zie het [dossier](#) van Dēmos over vluchtelingen en vrije tijd.”

Reactie vanuit BOAS vzw: “Bij onze zwemclub hebben we ons ook afgevraagd hoe we met de **privacy** van kansarme mensen om te gaan. We laten nu 1 iemand van de RvB deze aanvragen behandelen, maar we zoeken nog naar betere manieren. Bijvoorbeeld in schijven je lidgeld kunnen betalen. Die mogelijkheid hebben ze nu op het inschrijfformulier vermeld. Zo geldt dat voor iedereen. Dat is een beetje zoeken: wat werkt voor jouw club?”

- Nemen jullie deel aan / hebben jullie inspraak in het aanbod van CC De Grote Post?

Mieke: “We hebben het signaal gegeven dat ze rekening houden met taligheid. We hebben nog geen **inspraak in de programmatie**. Het cultuuraanbod is ook nog vaak onbekend. Bijv. een ticket kopen vele maanden op voorhand... dat is heel anders dan hoe het in hun thuisland werkte. De drempels met tickets zijn met de UiTPAS wel weggenomen, maar weinig mensen uit onze groep gebruiken die. Wat betreft de programmatie kunnen we dat niet zomaar even doen. Dat is een **proces van 1 of 2 jaar**. We moeten eerst goed achterhalen wat onze mensen graag zouden bijwonen. Het is ook belangrijk om zelf enthousiast te zijn over de activiteit, zodat andere mensen ook worden geënthousiasmeerd. Wij proberen ook goed uit te leggen waarom het zo leuk is om iets te doen. Je hebt iemand nodig die dat kan verkopen aan de mensen.”

- Heb je al samengewerkt met sociale huisvestingmaatschappijen?

Reactie vanuit Samenlevingsopbouw: “In Gent loopt een project waarbij woningen die wachten op renovatie binnen de werkgroep ‘tijdelijke bezetting’ worden toegewezen aan kwetsbare mensen. Samenlevingsopbouw werkt daar ook rond.”